

Dengang så verden betydelig anderledes ud, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at det i danmarkshistorien har været fantastisk vigtigt, hvad der skete med andelsbevægelsen, og hvordan den drev demokratiet. Derfor er det jo også lidt interessant, at ordet demokrati forekommer i begge titler. Der menes jo i virkeligheden det demokrati, der findes i andelsbevægelsen, og så vil man altså gerne skrue tiden tilbage.

Vi mener, at de her to forslag, ud over historikken, er temmelig nostalgiske. Vi tror ikke på, at man kan skrue tiden tilbage i et sådant omfang. Til gengæld mener vi, at det demokrati, der udfoldes i andelsbevægelsen i dag, har nogle træk, der viser, at man er på vej i den retning, som Enhedslisten gerne vil. Vi hørte jo også hr. Kristen Touborg stå og sige det før omkring slagterierne.

Hvis jeg skulle ønske noget, så skulle det egentlig være, at man kunne gå ind og lave om på nogle af de beslutninger – ikke i kraft af de her forslag – som andelsbevægelsen har foretaget. F.eks. ved vi jo, at mejerierne, det store MD Foods og Arla, har ført den brændte jords politik i forhold til mindre mejerier. Men den slags klausuler kan man altså ikke blande sig i fra Folketingets side. Det er noget, man har gjort i salgssituationer.

Vi kan ikke støtte forslagene, men vi forstår godt hensigten i dem.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Vibeke Peschardt, hvordan man ud fra fru Vibeke Peschardts socialliberale præmisser kan sikre, at udbudet af små mejerier og slagterier øges, idet jeg går ud fra som en banalitet, at vi er enige om, at det er en ufravigelig forudsætning for, at der kan komme noget, der blot minder lidt om en ægte konkurrencesituation.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Når jeg tager ordet, er det for at forebygge eventuelle misforståelser.

Den radikale ordfører sagde, at jeg havde sagt, at andelsbevægelsen bevægede den sig den rigtige vej, nemlig hen imod flere små slagterier. Det, jeg sagde, skal absolut ikke forstås sådan, at det er den etablerede og eksisterende andelsbevægelse, der gør det.

Det er en ny andelsbevægelse, det er nye sammenslutninger, det er, når der er nogle land-

mænd og eventuelt forbrugere, der slutter sig sammen og indskyder en andelskapital og opretter et nyt slagteri.

Tværtimod er det den eksisterende andelsbevægelse, der i udbredt grad anvender konkurrenceklausuler og dermed sikrer, at man rent faktisk ikke kan genoprette slagterier i de forholdsvis små slagterier, de nedlægger.

Bare for at der ikke skulle opstå en misforståelse i den forbindelse.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen først tak til hr. Kristen Touborg. Det tror jeg sådan set godt, at jeg er klar over, for jeg nævnte jo netop den brændte jords politik over for små mejerier. Man kan kalde det det, eller man kan kalde det konkurrenceklausuler.

Vi havde en debat sidste fredag om landdistrikter, og det udviklede sig jo meget hurtigt til at være en debat om bl.a. andelsbevægelsen og det demokrati eller mangel på demokrati – jeg ved ikke, hvad man skal kalde det – som den bevægelse står for.

Det er jo rigtig, at det er bønderne selv, der har været med til via ejerskabet i mejerier, slagterier og organisationer at bestemme, at det er gået, som det er. Skal der ske noget nyt, så skal det naturligvis ske den vej.

Det er i virkeligheden også et svar til hr. Søren Kolstrup, der efterlyste, hvordan jeg kunne have de holdninger kombineret med de socialliberale principper, som vi parti står for. Jamen det kan vi sagtens, for vi mener faktisk, at det skal komme fra bønderne selv én gang til.

De må altså nytænke i denne her andelsbevægelse. Det skal ikke ske ved, at vi står her og lovgiver for, hvordan det skal udvikle sig. Og det synes jeg egentlig også hele salen har været enige om at sige i dag.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg har meget sympati for de to beslutningsforslag her. Jeg synes jo også, at livet i de små enheder i landdistrikterne i 1950'erne var dejligt. Jeg tror bare ikke rigtig på, at der er ret mange, der vil med tilbage til den tid, for det skal vi jo også i levefod. Vi er måske nok nogle, der vil overveje det, men i al almindelighed er det ikke det, man vil. Derfor er det altså for romantisk det her.

Jeg kunne komme lige så nemt om ved det som den socialdemokratiske ordfører, for jeg synes, at ministeren holdt en rigtig god tale, men jeg vil alligevel godt gøre lidt mere ud af det.